

# · FØROYA · SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 39.

Lýsingaprisur fyri pótireglur: 30 øyr. á forsiðuni,  
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst  
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 26. september 1936.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið  
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum  
og skrivstovuni. Telf. 143.

10. árg.

## Valini í Sviaríki: Stórsigur fyri javnaðarmenn í Sviaríki.

Javnaðarmenn vinna reinan meirluta  
í Sviaríki.

Teir konservativu fáa eitt dekans manna-  
fall, og teir nationalu, nazistarnir, verða  
strikaðir út.

Kommunistarnir taka seg 2 menn fram.

1936 er eitt valár í Skandinavíu.  
Í grannalondum okkara, Dan-  
mørk, Noreg og Sviaríki fara  
val fram í ár.

Landstingsvalinum í Danmark  
greiddu vit frá í seinasta blaði.  
Tað bar javnaðarmonnum stór-  
sigur í hendi og knasaði vinstra.

Valið í Sviaríki fór fram  
sunnudagin hin 20. í hesum og  
gav javnaðarmonnum har ein  
enn og storri sigur í hendi og  
tók reiðiliga andadráttin frá  
teim konservativu, ið gingu  
74.000 atkvøður aftur og mistu  
11 menn á tingi. Javnaðarmenn  
vunnu 12 menn og gingu 315.000  
atkvøður fram. »Socialistarnir»,  
ið skiltu seg frá Moskva kommuni-  
stum, mistu 2 menn, meðan  
kommunistarnir fingu 3 menn  
aftur.

Úrslitið úr valinum varð, at

|                             |     |
|-----------------------------|-----|
| Javnaðarmenn hava 112 menn, |     |
| »Socialistarnir»            | 6 — |
| Kommunistarnir              | 5 — |

Tilsamans 123 menn,

av tingsins 230, altoy reinan  
meirluta, um teir kunnu semjast.

Tíðindi ganga frá, at Per  
Albin Hansson hevur biðið  
bóndaflokkinn gingið saman við  
javnaðarmonnum um at mynda  
stjórn, men tað er ivingarsamt,  
um nakað verður burtur úr tí.

Tá ein lítur út yvir Europa  
og sær, hvussu diktatorið, ein-  
veldið, har tað hevur vunnið  
sær ræðið, kúgar arbeidara-  
fjöldina, so er tað einki at  
undrast yvir, at arbeidarallassin  
í Norðanlondum, ið er ein hin  
mest háttmentaða arbeidarafjöld  
í heiminum, gerst varin og ikki  
á nakran hátt vil útseta seg  
fyri at uppliva tað sama, men  
tekur seg saman um javnaðar-  
manna leiðina. Arbeidarin í  
Norðanlondum vil liva sum friur  
maður í landi sínum. Hann

vil hava loyvi at hugsa tað,  
honum lystur, og siga tað, altan  
at bera ótta fyri konsentrasjónar-  
bølum og fongslí. Og hann vil  
sjálvur taka allar avgerðir í  
arbeidisviðurskiftum sínum.

Ein grundin fyri sigrinum er  
óivað tann, at arbeidararnir  
gjøgnum arbeidsmannafeløg síni  
hava lært at staðið væl saman  
og vunnið sær samfelagskunn-  
leika og samfelagsbúg. Gjøgnum  
feløg síni hava teir lært, at um  
teir skulu vænta lívsmálum og  
krøvum sínum fullan frama, so  
megu teir eisini hava fulla  
ávirkan á lóggávuna.

Føroyskir arbeidarar eiga at  
ynskja starvsbrøðrum sínum í  
Danmørk og Sviaríki góða eyndu  
við teirri framgongd, teir hava  
havt, við vón um, at tað má  
eydnast javnaðarmonnum at  
arbeida soleiðis, at kor arbeid-  
aranna megna batna.

Hetta eiga føroyskir arbeidarar  
at ynskja. Men teir megna kortini  
heldur ikki gloyma, at teir  
sjálvir arbeida undir so vána-  
ligum korum, at hvørki danskir  
ella svenskir arbeidarar vildu  
kunnað fatað tað.

## Abessinía og Geneve.

Ná er tað avgjørt, at Abessinía  
stodugt skal hava loyvi at senda  
menn á fólkasambandsfund.

Hin abessiníski keisarin hevur  
gjøgnum bløðini takkað teim  
londum, ið hava verið fyri hesum.

Tey italisku bløðini og ymisk  
stórmannabløð kring Europa eru  
í óðini um hesa avgerð. Tey  
halda, at Italia vil halda seg  
burtur frá Geneve og knýta seg  
nærri til Týsklandi, so at Europa-  
landini koma at standa í tveimum  
bólkum: diktaturlondini kontra  
tey demokratisk stýrdu londini.

## Ríkisstjórnin vann meirluta í landstinginum.

Javnaðarmenn vunnu lutakastið á Bornholm.

Týsdagin vóru valmenninir,  
sum valdir vóru við landstings-  
valið í Danmark, samankominir  
at velja landstingsmenninar. Úr-  
slitið úr hesum vali varð, at  
javnaðarmenn vunnu 3 mandatir,  
teir konservativu 2, meðan vinstra  
misti 5. Teir radikalar, og  
mótstøðumenninir, vinstra og  
høgra, hava tilsamans 37.

Á Bornholm høvdu stjórnar-  
flokkarnir einar 550 atkvøður  
meir enn hinir men fingu kortini

ikkí fleiri valmenn enn teir, so  
har mátti gerast av við lutakasti,  
hvor flokkurin, javnaðar- ella  
vinstriflokkurin, ið hava skuldi  
henda landstingssessin. Javnaðar-  
menn vunnu við lutakastið og  
fingu hann.

Stjórnin hevur sostatt vunnið  
fleirtalið eisini í landstinginum.  
Men hetta fleirtalið kann kortini  
vikast enn: — um ein, ið gongur  
í flokk við vinstra ella høgra,  
verður valdur fyri Føroyar, so  
stendur á jøvnum partanna  
millum.

## Danmarkarferð føroyska skúlabarna.

Sum kunnugt vóru 67 føroysk  
skúlabørn og ferðaleiðari í Dan-  
mørk í summar.

Farið varð við »Tjaldur» frá  
Tóshavn hóskvöldið hin 6. august.

Veðrið var frálíka gott allan  
vegin niður, og móttøkan í  
Keypmannahavn stóð væl saman  
við tað frálíka summarveðrið.

Um náttina báðu vit umborð  
á fregattini »Jylland».  
Har umborð vóru 650 sengar,  
og tað er pláss til o. u. 2500  
sengar íalt, so ein kann ælla,  
at hetta er eitt stórt skip, og  
við tað, at tað liggur við sjónum  
móti landi, so er tað at búgva  
har umborð eins og at búgva á  
einum hotelli.

Av tí at eg var við á ferðini,  
men mátti fara heim aftur til  
Føroya, vitjaði eg nú um daginar  
harra lærara Matras í Tóshavn,  
sum var ferðaleiðari, og spurdi  
eg hann sjálvandi, hvussu ferðin  
gæst, aftaná at vit skiltust.

Harra Matras er frálíka blíður  
og týður, soleiðis sum hann  
altíð er vanur at vera, og greiður  
hann soleiðis frá ferðini:

Sum tú visti, fóru vit til  
Karise á Suðursjælland, og vóru  
vit har frá 10. til 14. august.  
Børnini og lærarafólkini fingu  
har innivist í ymsum húsum  
hjá frálíka blíðum og fittum  
fólkum, ið gjørdur alt fyri, at  
vit skuldu fola okkum sum heima  
og siggja og uppliva mest mögu-  
ligt.

Fyrstilærari hr. K. A. Kristen-

sen, formaðurin fyri Danmarks  
lærarafelag, hevði fyrirreikað  
ferðina í Suðursjælland, og  
dugdi hann avbera væl at leggja  
alt til rættis og fara við børn-  
unum.

Hvat sœu tit, sum var serliga  
athugavert, og sum børnini vóru  
mest hugtíkin av?

— Vit sœu og upplivdu so  
nóg, at tað ikki kann sigast í  
stuttum. Millum annað vórðu  
børnini ógviliga hugtíkin við  
vitjanina í Grundtvigs gravar-  
heyggi. Gásatornið hava børn  
fyrir lisið um, og vórðu tey tí  
fegin yvir at siggja tað og hoyra  
tess søgu.

Europas størsta ella næststørsta  
brúgv verður bygd yvir »Stor-  
strømmen» millum Masneds og  
Falster. Brúgvin er um at verða  
liðug. Vit sigldu suður eystan-  
fyri hana í dyrdarveðri, og bæði  
børn og vaksin vórðu bilsin  
yvir at siggja hetta stórverk  
menniskjanna.

Saknaðu børnini ikki okkara  
føroysku fjøll?

— Já, sjálvandi gjørdur tey  
tað; men upphaldið við Stevns  
Klint gav teim nakað, tey seint  
vilja gloyma. Fjóra við malar-  
gróti og aftanfyrir hin høga  
hvíta klint minti tey um okkara  
heimligu víðurskifti, hóast munur  
sjálvandi var á. Eisini dugdu  
børnini longu tá at meta vakur-  
leika Danmarkar.

Hvar gekk so leiðin?

— Hin 14. august fóru vit til  
Fyn og vórðu móttíkin í Odense  
av teirri fynsku nevndini við  
Ringberg og Gudmun Brun á  
odda.

KØDCENTRALEN  
TH. 173. KONGEBROEN TH. 173.

Altíð 1. Kl. ungt Ókseskod,  
Pæling og Konserv. En Gros & En Detail.  
Bygdeorder ekspederes omg.

A Fyn vóru vit í 14 dagar,  
og børnini fingu innivist á  
ymsum støðum kring oynna.

Har fingu børnini enn betur  
høvi at læra sið og arbeidshátt  
Dananna at kenna, eins og tey  
dag og dagliga svumu og leikaðu,  
sum teim best tókst.

Hvat lögdu børnini mest merki  
til á Fyn?

— Fyrst og fremst vakurleikan  
og ta óferu grøði, ið oyggjin  
bar.

Harnæst má nevast H. C.  
Andersens ævintýrheill og Odins-  
tornið.

Dagarnar við Nyborg strond  
verða børnini seint at gloyma.

Hvørji støð í Jyllandi vitjaðu  
tit?

Fyrst hitt søguríka Dybbøl,  
síðani Jyllands gamla høvuðs-  
stað Viborg við Dómkirkjuni  
við teim dýrmettu myndunum  
av Joakim Skovgaard.

Síðani fóru vit til Silkeborg  
við teim blíðu vøkrum vøtnum  
gyrd av skógum, aftanfyrir krýnd  
við Danmarks vakrasta heyggi:  
Himmelbjerg. — Henda vakur-  
leika talaðu børnini um mangar  
dagar aftaná.

Eg veit væl, at tú hevur nóg  
meira at siga eisini um Jyllands-  
vitjanina; men sig okkurt um  
teir síðstu dagarnar í Keyp-  
mannahavn.

Nevndin eigur stóra tókki fyri,  
at høvuðsstaðurin varð goymdur  
til seinast, tí nú vóru børnini  
før fyri at skilja tað, ið har  
varð sýnt teim. Nóg var at  
siggja, og býurin var stórsligin.  
Fram um alt minnst børnini  
bátarferðina gjøgnum havnirnar  
ásamt hitt mikla ráðhúsið og  
ikkí minst »Tivoli».

Umframt alt annað, ið børnini  
sœu og vóru við til í høvuðs-  
staðnum, er at nevna hin  
ógloymiligi dagur, tá vit vóru  
»Politikens» gestir. Har var alt  
sera væl lagt til rættis og einki  
varð spart.

Tey brosandir barnaandlitini  
prógvaðu, at hetta var ein dagur,  
ið dugdi.

Hvat meinar tú um ferðirnar  
við »Tjaldrunum»?

— At niðurferðin var frálíka  
góð, veist tú jú sjálvur; heim-  
ferðin var ógviliga sjóverkslig;  
men av tí, at tá vóru færri  
ferðarfólk, høvdu børnini tað  
meira rúmligt og hugnaligt, og  
á »Tjaldrunum» gjørdur tey alt,